

VAD-jaarverslag 2005

Voorwoord

De VAD-equipe is 2005 gestart in nieuwe kantoren in de Vanderlindenstraat 15 te Schaarbeek. Voor de staf betekende deze nieuwe locatie een verademing: we beschikken over meer dan genoeg kantoorruimte en vergaderzalen. De vormingsruimte in huis garandeert betere contacten met de cursisten, terwijl geen tijd verloren gaat aan het over en weer pendelen naar externe vormingslocaties. De bibliotheek kon haar collectie voor het eerst in al haar glorie tonen. De vrijwilligers zitten niet langer in een 'achterafmagazijntje' om documentatie verzendklaar te maken. En de tuin biedt uitzicht op groen en geeft ons op zonnige dagen de kans om buiten te lunchen. Dankzij de groene vingers van een vrijwilliger wordt onze tuin netjes onderhouden. Ook de partners die met ons samenwerken genieten van deze nieuwe locatie. De combinatie van een vorming met een bezoek aan de bibliotheek, een informele babbel of een kort overleg met een VAD-medewerker, een ruime vormingsruimte waar zowel het aanbod van Werkwijze® als de infosessies kunnen plaatsvinden en de goede bereikbaarheid dankzij de nabijheid van het noordstation, zijn veelgehoorde commentaren. Uiteraard zijn er nog kleine aanpassingen nodig en kan een en ander nog worden geoptimaliseerd, maar in elk geval is de tevredenheid groot.

2005 was tevens het laatste jaar van de convenantperiode 2002-2005 en dat betekende op verschillende fronten een extra inspanning om concepten, vormingen en samenwerkingsinitiatieven te finaliseren. Informatieverstrekking, deskundigheidsbevordering, wetenschappelijke onderbouw, adviesverstrekking en coördinatie blijven de rode draad in onze activiteiten. Midden 2005 startten we met de voorbereidingen voor een nieuwe convenant, maar die onderhandelingen konden in 2005 helaas niet worden afgerond. In dit jaarverslag beschrijven we een aantal activiteiten uit 2005. Wie meer wil weten, kan terecht op onze website www.vad.be. Publicaties kunnen via het documentatiecentrum worden opgevraagd.

Verder zal 2005 voor VAD de geschiedenis ingaan omdat dr. Stan Ansoms, medestichter en gedurende drieëntwintig jaar voorzitter van VAD, zich niet langer kandidaat stelde voor het voorzitterschap. De Raad van Bestuur verkoos dr. Frieda Matthys tot nieuwe voorzitter.

Dr. Frieda Matthys is diensthoofd psychiatrie in het Dodoensziekenhuis te Mechelen en is tevens verbonden aan Free Clinic te Antwerpen. Zij was gedurende tien jaar ondervoorzitter van VAD en is sinds acht jaar hoofdredacteur van de VAD-berichten. Dr. Stan Ansoms blijft actief binnen VAD, maar toch wensen we hem ook langs deze weg te bedanken voor zijn onverdroten inzet die de VAD heeft gebracht waar zij nu is.

De VAD-leden en de vele structurele partners in het werkveld vormen het netwerk dat de VAD-werking draagt en ondersteunt. Samenwerking met de preventiewerkers verbonden aan de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), de provinciale coördinatoren en de lokale gangmakers vormen de basis van een gezamenlijk preventiebeleid. De sleutelfiguren in de maatschappelijke sectoren vormen hierbij onze belangrijkste doelgroep. Via hen bereiken we de verschillende doelgroepen op het terrein en kunnen we een gedifferentieerde aanpak op maat aanbieden. De hulpverlening ondersteunen we, mede dankzij de inbreng en deskundigheid van onze leden, met vorming en studiewerk.

Met de DrugLijn en het documentatiecentrum bereiken we het grote publiek ook rechtstreeks. In beide werkingen kunnen we een beroep doen op verscheidene vrijwilligers, die samen met de VAD-staf zorgen voor een gesmeerde organisatie. Een speciale dank voor al onze vrijwilligers is hier dan ook zeker op zijn plaats.

We konden in 2005 rekenen op financiële steun van Merck voor de verspreiding van het campagnemateriaal 'Als je ouders drinken ...' naar alle Vlaamse huisartsen.

We wensen alle partners en medewerkers van harte te bedanken, en niet in het minst de Vlaamse overheid, voor de subsidies en het vertrouwen in de VAD.

Dr. Frieda Matthys
voorzitter

Marijs Geirnaert
directeur

Colofon

Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw
Vanderlindenstraat 15
1030 Brussel
T 02 423 03 33
F 02 423 03 34
vad@vad.be
www.vad.be

DE DRUGLIJN
078-15-10-20

www.druglijn.be

Lay-out en druk

EPO
Lange Pastoorstraat 25-27
2600 Berchem

VU

Frieda Matthys
Vanderlindenstraat 15
1030 Brussel

© 2006 - D/2006/6030/11

Tenzij anders vermeld kan u de publicaties die in dit jaarverslag opgenomen zijn, bestellen bij VAD: vraag onze gratis catalogus via T 02 423 03 33 of vad@vad.be.

VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw, overkoepelt het merendeel van de Vlaamse organisaties die werken rond de thematiek van alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken, elk vanuit hun eigen invalshoek: opzetten van registratie of onderzoek, uittekenen van preventieprogramma's, hulp op maat, ... VAD tracht dit alles op elkaar af te stemmen. Cruciaal hierbij zijn studie en onderzoek, uitstippelen van een globale preventie- en hulpverleningsaanpak, informatieverstrekking, vorming en beleidsvoorbereiding.

Zo tracht VAD de 'sleutelfiguren' uit de verschillende sectoren (leerkrachten,

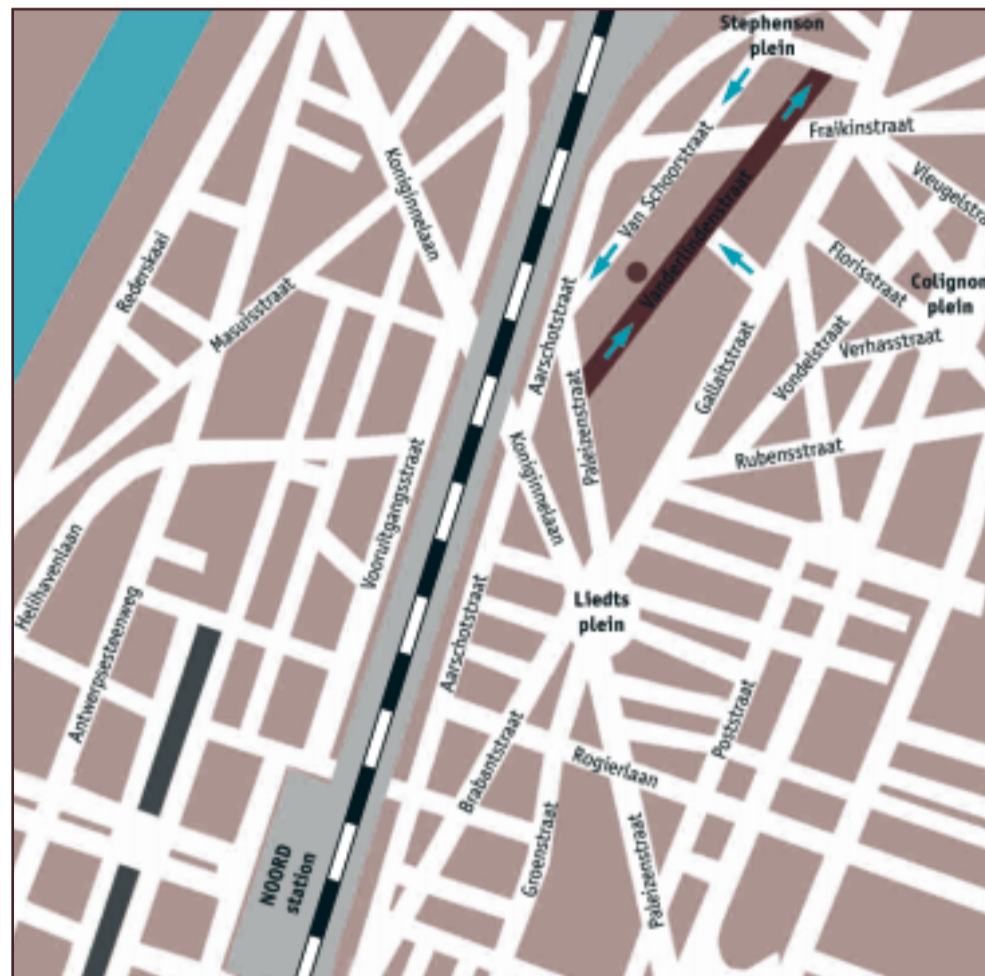
werkgevers, preventiewerkers, eerstelijns werkers, hulpverleners, jeugdwerkers, ...) – en via hen de Vlaamse bevolking in het algemeen – deskundiger te maken in het omgaan met alcohol en andere drugs.

De DrugLijn, de Vlaamse informatielijn waar u terecht kan met uw vragen over alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken, is een initiatief van VAD.

Iedereen kan een beroep doen op VAD, rechtstreeks (via de website, de bibliotheek, de DrugLijn, de medewerkers, ...) of onrechtstreeks (via de vele organisaties en veldwerkers).

VAD is centraal gehuisvest, op loopafstand van het treinstation Brussel-Noord. Hier vindt ook het merendeel van de door VAD georganiseerde vormingen, infosessies, overleg, ... plaats.

Vanderlindenstraat 15
1030 Brussel
T: 02 423 03 33
F: 02 423 03 34
E: vad@vad.be

www.vad.be

www.druglijn.be

VAD wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid.

Dankzij de representativiteit van haar leden is VAD in Vlaanderen het knooppunt van de expertise op het terrein en het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken. De VAD-leden beschikken over heel wat knowhow en engageren zich om die in VAD te investeren.

In 2005 verwelkomden we TEPSI – ziekenhuis Oost-Limburg, Campus St. Jan te Genk – als nieuw lid.

Op 16 september 2005 werd dr. Frieda Matthys verkozen tot voorzitter van VAD. Dr. Frieda Matthys is diensthoofd psychiatrie in het Dodoensziekenhuis te Mechelen. Ze is tevens verbonden aan Free Clinic te Antwerpen.

Zij volgt dr. Stan Ansoms op, medestichter van VAD en voorzitter gedurende maar liefst drieëntwintig jaar. «Ik heb de VAD steeds gezien als een actief platform, een soort interface tussen het werkveld, het beleid en de wetenschap. (...)», aldus dr. Ansoms, op wiens ervaring en wijsheid we zeker nog vaak een beroep zullen doen!

Hieronder ziet u het VAD-team anno december 2005. Een update vindt u op www.vad.be. De kerntaken staan tussen haakjes.

E-mail = voornaam.familienaam@vad.be (puntjes noch spaties in de familienaam)

Directeur

Marijs Geirnaert 02 423 03 35

Studie en onderzoek

Eise De Donder 02 423 03 38 (trendboek, onderzoeksplatform)
Hadewijch Heyvaert 02 423 03 41 (leerlingenbevraging)
Hilde Kinable 02 422 03 01 (leerlingenbevraging)
Fred Laudens 02 423 03 59 (dossiers, conceptontwikkeling)
Johan Rosiers 02 423 03 58 (registratie Ginger)
Jochen Schrooten 02 423 03 54 (EWS, nationaal rapport, EDDRA)
Tina Van Havere 02 423 03 56 (onderzoek in het uitgaansleven)

Preventie

Inge Baeten 02 423 03 53 (welzijnswerk)
Ilse Bernaert 02 423 03 37 (onderwijs)
Mia De Bock 02 423 03 52 (vorming, structurele partners)

Marie-Claire Lambrechts 02 423 03 51 (arbeid)
Els Vandenbergh 02 423 03 47 (lokaal beleid, campagnes)
Tina Van Havere 02 423 03 56 (jeugdwerk)
Veerle Vermeulen 02 423 03 36 (sport- en uitgaansleven)

Hulpverlening

Gilles Geeraerts 02 422 03 03 (vorming)
Nadine Roose 02 422 03 02 (psycho-educatie, justitie)
Mieke Van Peteghem 02 423 03 31 (vorming)
Geert Verstuif 02 422 03 04 (netwerkvorming)

Informatieverstrekking

Hadewijch Heyvaert 02 423 03 41 (website)
Liesbeth Vermeylen 02 423 03 48 (documentatie en campagnes)
Tom Warmoes 02 422 03 71 (website)
Marc Wauters 02 423 03 55 (bibliotheek)

Vormingsaanbod (Werkwijze®)

Anne De Jaeghere 02 423 03 57 (coördinatie)

Beleidsvoorbereiding

Ilse De Maeseneire 02 423 03 46

Boekhouding

Paul Lauwers 02 422 03 70

Administratie, onthaal en logistiek

Joachim Deboosere 02 423 03 33 (onthaal, secretariaat)
Anke Jacobus 02 423 03 49 (secretariaat)
Annie De Jaeger 02 423 03 39 (personeelsadministratie)
Patrick Delaere 02 422 03 00 (secretariaat, stockbeheer)
Greet Van Holsbeeck 02 423 03 32 (onthaal, leerlingenbevraging, lay-out)
Tom Warmoes 02 423 03 33 (onthaal)

Netwerkbeheer

Peter Van der Voort

Vrijwilligers

Yolande De Meeter | Eric Gallin | Christian Van Lint

DrugLijn

Tom Evenepoel 02 423 03 44 (coördinatie)
Team van vaste medewerkers en vrijwilligers

Uit dienst in 2005

Wouter DeVriendt

DE DRUGLIJN

De DrugLijn, een initiatief van VAD, is een informatiedienst waar iedereen – gebruiker, ex-gebruiker, familielid, ouder, vriend, leraar, collega, hulpverlener, preventiewerker, ... – terecht kan met:

- » **vragen over drank, drugs, pillen of gokken:** hoe ziet het eruit, hoe wordt het gebruikt, wat zijn de effecten en de risico's, wat zegt de wet;
- » **vragen naar advies of hulp:** hoe gaat men om met het gebruik van kind, ouder, vriend, partner, collega, hoe reageert men in een crisissituatie, waar kan men terecht met problemen;
- » **vragen over preventie:** hoe kan men op school, op het werk of in het jeugdhuis aan preventie doen, waar kan men informatie- en sensibiliseringsmateriaal verkrijgen, hoe geraakt men aan DrugLijnfolders, -stickers en -affiches?

De DrugLijn is en blijft in eerste instantie een **telefonische dienst**. Van maandag tot vrijdag staat er van 12u tot 21u een team beantwoorders klaar voor een anoniem en vertrouwelijk gesprek. Zaterdag is de lijn bemand van 15u tot 21u. In 2005 kreeg de DrugLijn 7.804 oproepen waarvan 2.585 buiten de permanentie-uren plaatsvonden. Van de overige oproepen leidden 4.879 tot een ernstig gesprek. Ten opzichte van 2004 is dit een daling met 312. Dat betekent voor het tweede jaar op rij een daling van het aantal gesprekken met 5 à 6%. Daar staat wel tegenover dat de gemiddelde gespreksduur voor het tweede jaar op rij is toegenomen, waardoor de totale beluur hoger ligt dan in vorige jaren.

Sinds 2001 is de DrugLijn ook bereikbaar via www.druglijn.be. Om de informatieverstrekking te optimaliseren wordt de website permanent geactualiseerd. Aan het onderdeel FAQ werd maandelijks minstens één vraag toegevoegd. Dit onderdeel werd tevens geherstructureerd. Daarnaast werd het topic 'omgaan met gebruik' verder uitgebouwd: gebruikers en mensen uit hun omgeving krijgen tips om het gebruik beter onder controle te krijgen. In 2005 passeerden 36.754 surfers via de homepagina. Dat is een kwart meer dan in 2004. In het totaal bekeken alle bezoekers samen 591.143 webpagina's.

In 2004 werd de DrugLijnwerking uitgebreid met een **e-mail-service**. Na een positieve evaluatie van een pilootproject werd e-mail-beantwoording als derde en volwaardig communicatiekanaal geïntroduceerd. Het succes van deze service ging in 2005 in sterk stijgende lijn. In het totaal werden 1.349 e-mails beantwoord (ten opzichte van 559 in 2004). Het nieuwe communicatiekanaal compenseert de daling in het aantal telefonische oproepen. In 2005 werden immers in het totaal via telefoon en e-mail 6.227 ernstige vragen beantwoord. Dat is een stijging van 476 of bijna 8% ten opzichte van 2004.

Om een goede dienstverlening te garanderen, organiseert de DrugLijn regelmatig vormingsmomenten voor haar beantwoorders (vrijwilligers en vaste medewerkers). In 2005 startte een groep kandidaten aan een **basisvorming voor nieuwe vrijwilligers**. Zowel druggereleerde informatie (productinfo, hulpverlening, wetgeving) als communicatievaardigheden (telefoongesprekken, gerichte doorverwijzing) en praktische afspraken (teamwork) kwamen aan bod. Verder werd er in het kader van de continue bijscholing van de beantwoorders vorming georganiseerd over **stysteemtheoretisch denken, craving en herval, medicatie, crisisoproepen, juridische aspecten in de dagelijkse praktijk** en **e-mailbeantwoording**. Ten slotte was er ook nog **ervaringsuitwisseling** over telefoonwerk en werd er een **werkbezoek aan het Antigifcentrum** georganiseerd.

Na meer dan tien jaar telefoonwerk leek in 2005 de tijd rijp om de **permanentie-uren** van de DrugLijn onder de loep te nemen. De DrugLijn is sinds haar oprichting vooral in de namiddag en tijdens de avonduren bereikbaar. Omdat overhaaste wijzigingen in de 'openingstijden' verwarrend kunnen zijn voor het publiek, werd jarenlang geopteerd voor stabiliteit in de permanentie-uren. Toch groeide de indruk dat het aantal oproepen steeds sterker naar de middaguren en de weekdagen evolueerde. Een grondige analyse van de tijdstippen waarop bellers de DrugLijn – zowel binnen als buiten de permanentie-uren – contacteren en de evolutie over de voorbije jaren bevestigden deze indruk. Op basis van dit evaluatierapport wordt in 2006 bekeken tot welke bijsturing van de permanentie-uren kan worden overgegaan.

DE DRUGLIJN
078-15-10-20

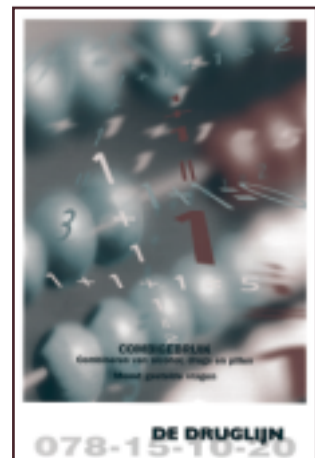
Voor haar telefoonpermanentie doet de DrugLijn al sinds haar ontstaan een beroep op vrijwilligers. In 2001 werd het **vrijwilligersbeleid** grondig bijgestuurd en een paar jaar later leek het zinvol om deze belangrijke component in de interne werking te evalueren. Aan de hand van vragenlijsten peilden we bij actieve vrijwilligers, gestopte vrijwilligers en bij de vaste medewerkers naar de kwaliteit van en de ervaringen met de vrijwilligerswerking. De resultaten tonen een grote tevredenheid en loyaliteit van de (ex-)vrijwilligers. Aanvullend op de kwalitatieve evaluatie werd ook een functionele balans opgemaakt van het vrijwilligerswerk. De resultaten zullen in 2006 vertaald worden in een bijsturing van de werking om zowel de functionaliteit als de kwaliteit verder te versterken.

www.druglijn.be

Veel mensen komen met hun vragen over drugs bij de DrugLijn terecht. Een aantal veel gestelde vragen werd verzameld en in folder of brochure beantwoord. In 2005 werd een negende titel aan de reeks toegevoegd:

Combigebruik. Meest gestelde vragen

Veel mensen combineren verschillende drugs zonder erbij stil te staan. Vaak worden illegale drugs gemixt, maar combinaties met legale drugs komen het meest voor. De effecten zijn onvoorspelbaar, wat extra risico's met zich meebrengt. Volgende vragen komen in de folder aan bod: Wat is combigebruik? Waarom combineren mensen drugs? Wat kan er mislopen? En wat als het fout loopt? Waar kan men hulp en informatie vinden? De folder gaat ook in op de risico's van een aantal veel gebruikte en gevaarlijke combinaties.

Meer informatie over de werking en de resultaten van de DrugLijn vindt u in het DrugLijnjaarsverslag.

Kennis van zaken is een must voor VAD: geen efficiënte preventie, hulpverlening, informatieverstrekking, vorming en beleidsvoorbereiding zonder een stevig wetenschappelijk fundament.

In concreto betekent dit onder meer dat we in 2005 cijfers publiceerden, dat we sleutelden aan internationale profilering en netwerking, dat we onze sensibiliseringsprojecten onderbouwden en dat we onderzoeksprojecten verderzetten en stimuleerden.

KLASSIEKERS: EEN UPDATE

Jaarlijks geeft VAD via het registratiesysteem Ginger een overzicht van de preventieactiviteiten in Vlaanderen.

Op regelmatige tijdstippen brengt VAD ook cijfers over middelen(gebruik) in beeld: het ene jaar geven we feiten en duiding bij zowel alcohol als illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken over een tijdspanne van één jaar. Het andere jaar bekijken we één product over een tijdspanne van meerdere jaren: in 2005 plaatsten we alcohol in de schijnwerpers.

Preventie van alcohol- en andere drugproblemen. Monitoring van activiteiten ('Ginger')

Ginger is een computerprogramma voor het registreren van alcohol- en drugpreventieactiviteiten in Vlaanderen. Enerzijds is het een informatiebron voor het Vlaamse Gezondheidsbeleid, anderzijds is het een evaluatie- en werkinstrument voor de preventiewerkers zelf. Jaarlijks wordt een **monitoringrapport** geschreven, waarin de resultaten van de Gingerregistratie staan. Het laatste monitoringrapport behandelde 5025 preventieactiviteiten van 62 preventieactoren. De resultaten tonen aan dat onderwijs de voornaamste sector blijft, waarbij veruit de meeste aandacht blijft uitgaan naar het secundair onderwijs. Het aantal activiteiten in het kader van intersectorale samenwerking gaat licht achteruit, maar de duidelijke stijging van het aantal deelnemende sectoren per intersectorale samenwerkingsactiviteit lijkt op een rationalisering te wijzen. Overheid, gezondheid en welzijn zijn duidelijk de drie sterkst vertegenwoordigde sectoren in intersectorale samenwerking. Voorts springt in het oog dat de nieuwe impulsen die VAD gaf aan preventie voor ongebonden jongeren (uitgaanswereld, festivals, ...) doorgang vinden via de regionale preventiewerkers van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG). De monitoringresultaten van het volgende jaar zullen aangeven of deze implementatiebeweging zich ook voortzet naar het lokale niveau.

In 2005 organiseerden we twee keer een **voorstelling van het registratieprogramma Ginger**. Met deze **vorming op maat** bereikten we professionele actoren die actief zijn in de alcohol- en drugpreventie maar nog niet aan de Gingerregistratie deelnamen. De vorming was ook relevant voor wie al wél deelnam aan het programma maar zich verder wilde bekwamen in het werken met de eigen Gingerdata.

In oktober 2005 werd in het kader van de **16th annual conference of the European Society for Social Drug research (ESSD)** te Manchester een **presentatie over Ginger** gegeven. De titel van de presentatie was *Ginger: monitoring of prevention activities as a missing link in data collection*. In het verlengde van deze presentatie volgde een uitnodiging voor het *Premier Congrès International de la Francophonie en Prévention des Assuétudes* (Luik, 11 mei 2006).

Alcohol. Cijfers in perspectief

De meeste Belgen drinken graag af en toe een glaasje alcohol. Welke drank verkiezen zij? Verschilt het drinkpatroon van mannen en vrouwen? Op welke leeftijd drinken mensen het vaakst of het meest? Hoeveel alcohol wordt er jaarlijks gedronken? In welke omstandigheden kan alcoholgebruik leiden tot problemen? Wat is het profiel van cliënten die een beroep doen op de hulpverlening omwille van alcoholgerelateerde problemen?

We bekeken de trends van de voorbije tien jaar en publiceerden samen met uitgeverij Garant het **naslagwerk Alcohol. Cijfers in perspectief**. Dit boek bundelt alle beschikbare cijfers over alcohol met als doel een grondig inzicht te bieden in het alcoholgebruik vandaag en in opmerkelijke evoluties die zich in de periode 1994-2004 voordeden. Voor thema's waarover weinig cijfermateriaal bestaat, geeft de publicatie een beknopt overzicht van de evidentie in de literatuur. Naast cijfers presenteert dit boek drie kritische bijdragen over opmerkelijke trends: alcoholmarketing en jongeren, de vraag of matig alcoholgebruik positieve gevolgen kan hebben en opvallende drinktrends.

VLAANDEREN, BELGIË, EUROPA

VAD maakt als Vlaamse organisatie deel uit van Belgische en Europese netwerken rond middelengebruik: we leggen uit hoe VAD zich binnen deze ruimere context beweegt.

BIRN

Het *Belgian Information Reitox Network* (BIRN) bestaat uit een nationaal *focal point* – het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid (WIV) – en vier *subfocal points* die de gewesten of gemeenschappen vertegenwoordigen. VAD is het Vlaamse *subfocal point*. Het BIRN functioneert binnen het grotere geheel van het EMCDDA (zie hieronder).

EWDD / EMCDDA

Elke EU-lidstaat heeft zijn eigen *focal point*. Alle *focal points* samen vormen het Europese Reitox-netwerk (*Réseau Européen d'Information sur les drogues et les toxicomanies*) dat druggerelateerde informatie doorspeelt aan het Europees Waarnemingscentrum voor Drugs en Drugverslaving (*EWDD, European Monitoring Center for Drugs and Drug Addiction, EMCDDA*).

Belgisch Nationaal Rapport over Drugs

Als Vlaams *subfocal point* verzamelde VAD in 2005 informatie voor het Belgisch Nationaal Rapport over Drugs 2005. Dat geeft een uitgebreid overzicht van de drugsituatie in België in 2004. Het schetst de politieke, juridische en financiële klijlijnen waarbinnen de reactie op het druggebeuren in België plaatsvindt. Daarnaast wordt er ook ingezoomd op de prevalentie van druggebruik, druggerelateerde gezondheidsaspecten en evoluties in de drugmarkt. De verschillende preventie- en hulpverleningsinitiatieven worden ook uitgebreid besproken. Elk jaar worden er drie specifieke topics toegelicht. In 2005 waren dit: genderverschillen, het Europese drugbeleid en druggebruik in de uitgaanssetting.

EWS

VAD nam, net als de voorbije jaren, ook een actieve rol op in het **Early Warning System (EWS)**, een systeem voor een snelle uitwisseling van informatie over de productie, de handel, het gebruik en de risico's van nieuwe drugs en middelengerelateerde trends. De informatie wordt verzameld via de DrugLijn, de hulpverlening, het WIV, het EMCDDA, ... De informatie wordt in de mate van het mogelijke gecheckt en vervolgens verwerkt in een EWS-brief die we naar relevante partners sturen, voornamelijk hulpverleningscentra, preventiewerkers, overheidsdiensten, spoedgevallen en de uitgaanssector. In 2005 verstuurdde we negen EWS-berichten. Blikvangers waren de XTC-tabletten met een hoge dosis MDMA, mCPP en vervuilde cocaïne.

EDDRA

VAD verzamelt ook informatie voor de internationale onlinedatabank *Exchange of Drug Demand Reduction Action* (EDDRA). Die bevat gedetailleerde informatie over allerhande druggerelateerde projecten in het domein van preventie, hulpverlening, justitie enzovoort. Nieuwe gegevens worden geëvalueerd alvorens ze in het bestand worden opgenomen. In 2005 betreft het: Partywise Summervibes, Drugbeleid op school, Drugs in beweging, Intensief *case management* voor draaiduurcliënten in de drughulpverlening en e-mailbeantwoording door de DrugLijn.

Capacity building

Met *Capacity building* streeft VAD twee doelen na: het realiseren van projecten via extra financiering (bijvoorbeeld Europese fondsen) enerzijds en het versterken van de positie van VAD en haar leden in nationale en internationale netwerken anderzijds. Cruciaal hierbij zijn:

- » een continue opvolging van opportuniteiten;
- » het doorspelen van deze opportuniteiten aan de organisaties die in Vlaanderen actief zijn in preventie, hulpverlening of onderzoek;
- » een versterkte internationale profilering.

Op lange termijn zou dit moeten resulteren in nieuwe projecten.

ELSA

In 2005 ging het ELSA-project van start. ELSA wordt gefinancierd door de Europese Commissie en staat voor *Enforcement of national laws and self-regulation on advertising and marketing of alcohol*. De coördinator van dit project is STAP (Stichting Alcoholpreventie, Utrecht). VAD is een van de deelnemende partners. Het project gaat na hoe nationale wetgeving en zelfreguleringsmechanismen over alcoholreclame en -marketing in vijftientig EU-landen en Noorwegen worden toegepast. Het project loopt over twee jaar (2005-2006).

Tijdens het eerste jaar van het project werd een expertennetwerk gecreëerd, kregen we training over de beoordeling van de toepassing van nationale wetten en zelfreguleringsmechanismen en werd een rapport voorbereid dat de nationale regelgevingen samenvat. Om alles in goede banen te leiden en netwerking te stimuleren, werden er in 2005 twee meetings georganiseerd voor alle partners die aan het project participeren. De eerste meeting ging door in Amsterdam (april), de tweede vond in Barcelona plaats (november).

Bridging the gap

In 2004 werd VAD partner van *Bridging the gap*, een driejarig project, gecoördineerd door de *European Council for Alcohol Research Rehabilitation and Education* (EUROCARE). De belangrijkste doelstellingen van dit project zijn de opzet van een Europees alcoholbeleidsnetwerk, het samenstellen van een Europese databank over infrastructuur en personen, vigerende beleidsnota's en regelgeving en – in samenwerking met het Europees Jeugdforum – jongeren bij beleidsontwikkeling betrekken. Om dit alles te realiseren werden reeds twee netwerkvergaderingen georganiseerd, waarvan de tweede plaatsvond in mei 2005 te Slovenië. Een eerste realisatie is een overzicht van maatregelen die kunnen resulteren in een significante beperking van schade door alcohol. Meer informatie hierover vindt u op www.eurocare.com. Ten slotte participeerden we in 2005 aan de pilotvorming voor de *advocacy training* die in 2006 tweemaal georganiseerd zal worden. De volgende topics kwamen daarbij aan bod: beleidsmatige aspecten, effectief leiderschap, nodenanalyse en planning van campagnes, netwerkvorming, omgaan met de media, alcoholindustrie en het voorkomen van burn-out.

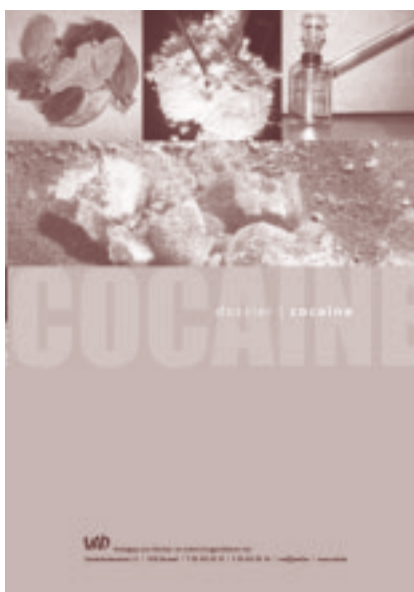
DOSSIERS PRODUCTINFO

Jaarlijks stelt VAD een of meerdere dossiers over middelen of middelengerelateerde topics samen. In 2005 werd de reeks 'productinfo' uitgebreid met een dossier over cocaïne en een dossier over speed.

Cocaine | dossier

Cocaïne is niet langer een exclusief product dat gebruikt wordt door intellectuelen en de rijke jetset. Coke wordt meer en meer gesignaleerd als nieuwe partydrug. Het dossier schetst deze evolutie, geeft duiding bij allerhande cocaïnegerelateerde begrippen en gaat dieper in op de farmacologische aspecten van cocaïne,

de effecten en risico's van het product en de context van cocaïnegebruik. Verder komen ook de prijs en de kwaliteit van cocaïne aan bod evenals epidemiologische gegevens. Ten slotte wordt er aandacht besteed aan de behandeling van cocaïneafhankelijke gebruikers en aan harm reduction.

Speed | dossier

Na cannabis is speed de meest gebruikte illegale drug in Vlaanderen. Ruim één op de tien vragen aan de DrugLijn gaat over speed. Dit dossier beperkt zich, zoals de naam al zegt, tot de illegale amfetamines ('speed'). Het dossier bevat informatie over de historiek en de prevalentie van speedgebruik, de context van gebruik en gebruikersprofielen, de farmacologie, de effecten en de risico's op korte en lange termijn, evidencebased behandelmethoden voor speedafhankelijkheid (inclusief een beslissingsboom) en harm-reductionmaatregelen.

PRAKTIJKRELEVANT ONDERZOEK

De campagne *Alcohol. Bekijk het eens nuchter* en het concept *Partywise* zijn beide informatie- en sensibiliseringsprojecten van VAD/de DrugLijn. U leest er meer over op p. 10 van dit jaarverslag. Om deze projecten te kunnen opstarten en bijsturen, zijn studie en onderzoek noodzakelijk.

Een tweede facet van praktijkrelevant onderzoek is de evaluatie van de eigen werking.

Alcohol en jongeren¹

We stelden een dossier over alcohol en jongeren samen. Dit diende ter ondersteuning van het in 2005 herwerkte *A Cool World* en *Gratis Drank*, twee campagne-luiken van *Alcohol. Bekijk het eens nuchter*. Onder meer de volgende onderzoekselementen zijn in de campagne verwerkt: cijfergegevens over jongeren, alcohol en verkeer, sociaal-psychologische informatie over jongeren, drinken en groepsdruk, feiten over de invloed van alcohol op een lichaam dat nog volop in ontwikkeling is, ...

Onderzoek naar trends in druggebruik in het uitgaansleven

In de zomer van 2003 voerden we een kwantitatief 'trendonderzoek' in het Vlaamse uitgaansleven uit. Dit resulteerde in cijfergegevens, beschrijvende resultaten en een eerste aanzet tot preventie. Vervolgens zochten we verklaringen achter de cijfers en werden er eind

2004 diepte-interviews afgenomen van sleutelfiguren uit het uitgaansleven zoals DJ's, zaaluitbaters, club-eigenaars, toilet personeel, barpersoneel, ... Er werd ook een focusgroep met uitgaanders georganiseerd. Dit resulteerde in 2005 in het *onderzoeksrapport Partywise. Kwalitatief onderzoek naar trends in druggebruik in het uitgaansleven-2004*, dat de uitgaanscontext schetst en een aanzet tot preventie geeft. Bij de actualisering van de website www.partywise.be en bij de verdere uitbouw van het hele Partywiseconcept werd teruggegrepen naar de resultaten van dit onderzoek. Onder andere de frequentie van het combineren van welbepaalde drugs, de risico's van combinatiegebruik, het belang van omgevingsfactoren zoals temperatuur, chill-outruimte, beschikbaarheid van water, ... zijn topics die in de Partywise-website en -acties terug te vinden zijn.

Kwaliteitscontrole: evaluatie van de VAD-werking

In 2005 evalueerden we vier onderdelen van de VAD-werking: de campagne *Partywise-Summervibes*, de *vrijwilligerswerking van de DrugLijn*, de *openingsuren van de DrugLijn* en de *VAD-berichten*. U leest er meer over op p. 3 en 11 en van dit jaarverslag.

ONDERZOEKSPLATFORM MIDDELENGEBRUIK

In 2003 nam VAD het initiatief om onderzoekers en mensen uit het werkveld van preventie en hulpverlening samen te brengen in het onderzoeksplatform middelengebruik om zo de noden en de verwachtingen op elkaar af te stemmen. Eind 2005 – het derde werkjaar – telde het onderzoeksplatform 213 leden. In april, juni en december brachten we een elektronische nieuwsbrief uit. Daarnaast verstuurdten we zes 'nieuwsflashes', ad-hoc-nummers met informatie die we snel wensten te verspreiden.

In 2005 stond de bekendmaking van het onderzoeksplatform in het buitenland op de agenda. Er werd een meertalige *voorstellingsfolder* gemaakt die verspreid werd naar 168 buitenlandse organisaties. Daarnaast stelden we aan de hand van overzichtelijke fiches een inventaris op van lopend en recent onderzoek over middelengebruik in Vlaanderen. Tot slot peilden we in 2005 naar de onderzoeksnoden van de leden van het onderzoeksplatform. Op het jaarlijkse platform, dat plaatsvond op 24 oktober 2005 brachten we 39 geïnteresseerde leden samen rond het thema 'samenwerking tussen onderzoek en praktijk'.

¹ Het dossier *Alcohol en jongeren* is niet als publicatie beschikbaar.

VAD bouwt samen met de preventiewerkers in gans Vlaanderen een drugpreventiewerking uit. Preventiewerkers werken op hun beurt samen met sleutelfiguren uit de verschillende maatschappelijke sectoren (jeugdwerkers, leerkrachten, CLB-medewerkers, verantwoordelijken van personeelsdiensten, huisartsen, JAC-medewerkers, voetbaltrainers, cafébazen, buurt- en opbouwwerkers, ...). Zij staan het dichtst bij de uiteindelijke doelgroep (jeugdhuisbezoekers, leerlingen, werknemers, ...) en kunnen inspelen op reële situaties en gebeurtenissen. Zij kunnen preventie integreren in de dagelijkse werking. Dat maakt preventie écht effectief en efficiënt. VAD zorgt voor ondersteunend materiaal, vorming, consult en afstemming.

Hieronder brengen we 2005 sector per sector in beeld.

ARBEID

Net zoals de vorige jaren adviseerde VAD, in samenwerking met de preventiewerkers van de Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), ook in 2005 tal van bedrijven bij de aanmaak en uitbouw van een alcohol- en drugbeleid.

Omdat het gebruik van alcohol en andere drugs op en rond het werk heel wat juridische vragen oproept, legden we ons het voorbij jaar toe op een grondige herwerking van het naslagwerk **Juridische handvatten voor het (problematisch) gebruik van alcohol en andere**

drugs op het werk. Deze uitgave is, zoals in 1999, opnieuw van de hand van Isabel Plets en prof. Willy van Eeckhoutte (beiden verbonden aan de vakgroep sociaal recht van de Universiteit Gent) en van Luc De Jaeger (stad Gent). Topics zoals beschikbaarheid van alcohol op het werk, wijze van vaststelling van alcohol- of ander druggebruik, bewijsvoering en aansprakelijkheid bij problemen enzovoort komen ruimschoots aanbod. De publicatie bevat de noodzakelijke juridische achtergrondinformatie voor alle ondernemingen die alcohol- en andere drugproblemen op een beleidsmatige en constructieve manier willen benaderen.

Daarnaast organiseerde VAD ook het **seminarie Alcohol en andere drugs én werk: alle juridische informatie inclusief testen**. De hierboven vermelde publicatie werd door de auteurs toegelicht en er werd uitgebreid ingegaan op de vele vragen die er sinds enige tijd leven rond testen op het werk.

In 2005 vond een nieuwe editie van de **train-de-trainer Handbagage** plaats, in dit geval voor de medewerkers van Externe Diensten voor Preventie en Bescherming op het werk (EDPB). VAD beoogt met deze train-de-trainer een optimale overdracht van het trainingspakket dat zowel een video, een handleiding, een handboek als randinformatie bevat. Het is bedoeld voor professionals die bedrijven adviseren en begeleiden bij de aanmaak en uitvoering van een alcohol- en drugbeleid.

VAD verzorgde tevens het alcohol- en drugthema in een aantal opleidingen voor 'preventie-adviseurs psy-

chosociale aspecten op het werk', een relatief nieuwe discipline verbonden aan Externe Diensten voor Preventie en Bescherming op het werk (EDPB). VAD was in dit kader betrokken bij de **postacademische vorming Preventie-adviseurs psychosociale aspecten**, georganiseerd door **Lucina** (Leuven Universitair Centrum voor Interdisciplinaire Navorming in Arbeidssituaties) en bij de **opleiding Technicus psychosociale belasting** van **Prevent**, een multidisciplinair kennisinstituut gericht op de preventie van beroepsrisico's.

Verder werd het bestaande vormingsaanbod voor het bedrijfsleven herwerkt tot een **modulair vormingsaanbod arbeid**, bestaande uit een **basismodule** (met aandacht voor visie-ontwikkeling op (problematisch) gebruik, de omvang van de alcohol- en drugproblematiek in relatie tot het werk, productinformatie), een tweedaagse **beleidsgerichte module** (waarbij de opstart, uitvoering en voortzetting van een alcohol- en drugbeleid op het werk aan de orde waren) en een driedaagse **module bedrijfshulpverlening**. In deze laatste module stonden zowel detectie en screening, motiverende gespreksvoering als interactie met de hulpverleningssector op het programma.

Ten slotte gingen we ook in op vragen naar **vorming op maat** van diverse organisaties. Het aanbod voor de **Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) (basismodule en vervolgmodule in diverse regio's in Vlaanderen)** springt hierbij in het oog. Ook dit aanbod werd gerealiseerd in samenwerking met de preventiewerkers van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG).

JEUGDWERK

Net zoals in de sector arbeid werd ook voor de sector jeugdwerk het **naslagwerk Juridische handvatten voor het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs in het jeugdwerk** volledig herwerkt. Deze publicatie is bedoeld voor jeugdwerkers, jeugdleiders, jeugdhuismedewerkers, organisatoren van fuiven, ... Zij komen immers voortdurend in contact met jongeren en hun vrije tijd, én dus bijgevolg soms ook met middelengebruik. Het is niet altijd eenvoudig daarmee om te gaan, zeker niet als er juridische aspecten aan verbonden zijn: Hoe reageert justitie bijvoorbeeld als een minderjarige een strafwet overtreedt? Wat zijn de regels omtrent fouilleren, huiszoeking, het nemen van urinestalen? Wat houden de termen aangifteplicht, beroepsgeheim en aansprakelijkheid concreet in?

In 2005 werd er tegemoet gekomen aan de vraag van het jeugdwerk en aangrenzende sectoren (welzijnswerk, onderwijs, ...) om al het alcohol- en drugpreventiemateriaal dat in Vlaanderen voorhanden is, in kaart te brengen. Dit resulteerde in de **inventaris Jongeren,**

alcohol en drugs. Boeken, video's, spelmateriaal en lespakketten. Deze publicatie biedt een overzicht van lespakketten, spelmateriaal, video's en jeugdboeken voor wie met jongeren rond alcohol en drugs wil werken. Per materiaal is er een fiche met inhoudelijke, methodische en praktische informatie.

Ook het project **Drugsinbeweging** bleef draaiende. Dit samenwerkingsproject tussen VAD en de zes koepels van de jeugdbewegingen (FOS, VVKSM, KSJ-KSA-VKSJ, KLJ, KAJ, Chiro) ging in 2003 uit de startblokken, met de bedoeling de leiding van de jeugdbewegingen te coachen in het omgaan met alcohol en andere drugs. Speerpunt is de site www.drugsinbeweging.be. Die bevat theoretische informatie over drugpreventie, praktische tips voor een drugbeleid, werkvormen op

maat en doorverwijsinfo. In 2005 werd deze site verder bekendgemaakt via een variatie op de **affichepoeflijst** van 2003 (zelfde url en slogan als de eerste poeflijst, maar een nieuwe cartoon). Hierop kan men tijdens een kamp, fuif, ... nog niet betaalde maar wel verbruikte consumpties turven.

Voorts bekeken we in 2005 samen met de sector wat een goed fuivenbeleid zoal inhoudt. Dit resulteerde in de praktische gids – **Feestwijzer voor het jeugdwerk** – die als pilootversie gelanceerd werd: een aantal actoren (jeugdwerkers, jeugdleiders, jeugdhuismedewerkers, organisatoren van fuiven, ...) werd gevraagd de informatie en tips over onder andere gezonde en veilige locaties, verantwoord schenken, eerste hulp, toezicht en controle, ... te testen op bruikbaarheid. Op basis van hun feedback zal er in 2007 een definitieve Feestwijzer worden uitgewerkt.

Omdat toogwerking voor jeugdhuisen enerzijds inkomsten beoogt en anderzijds – in tegenstelling tot commerciële jongerencafés – een pedagogische functie heeft, werkten we er een vorming over uit. In de **train-de-trainer Alcohol en drugs aan de toog, hoe deal je ermee?** zochten preventiewerkers naar een evenwicht tussen fun, gezondheid en inkomsten. Daarbij passeerden zowel wetgeving als aanbevelingen over verantwoord schenken, een 'neen verkopen' en een bezoeker weigeren de revue. De vorming bestond uit theorie, praktische tips en een praktijkvoorbeeld.

ONDERWIJS

Ook voor de sector onderwijs plaatsten we, net zoals in de hierboven vermelde sectoren arbeid en jeugdwerk, de wetgeving onder de loep. Omgaan met alcohol en andere drugs op school kan immers niet los gezien worden van het wettelijke kader. Juridische regelgeving maakt deel uit van de maatschappelijke context waarbinnen de school optreedt. Er werd gestart met de volledige herwerking van het **naslagwerk Juridische handvatten voor het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs op school**. Het brengt de wetgeving over alcohol, illegale drugs, medicatie en gokken in kaart. Vervolgens wordt uitgelegd hoe justitie reageert als een minderjarige een strafwet overtreedt. Ook de regelgeving rond drugcontroles op school komt aan bod evenals rechten en plichten inzake contacten met ouders. Termen en begrippen zoals strafrechtelijke aansprakelijkheid, zwijgplicht, zwijgrecht, de school als privaat domein, ... worden toegelicht en geconcretiseerd in de schoolcontext. Dit naslagwerk is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij het schoolgebeuren.

Net zoals de voorbije jaren organiseerde VAD in het secundair onderwijs een **leerlingenbevraging**. Dit is een anonieme vragenlijst die peilt naar de ideeën van leerlingen over middelengebruik en het schoolbeleid daaromtrent (Drugbeleid Op School, kortweg DOS). De leerlingenbevraging is een instrument dat de school toelaat haar drugbeleid beter op de noden van de leerlingen af te stemmen: door deel te nemen aan deze bevraging krijgen scholen feedback van de leerlingen over het gevoerde alcohol- en drugbeleid. En op basis van een uitgebreid rapport krijgen ze aanzetten om dit beleid te verfijnen en aan te passen.

Eens per jaar worden de antwoorden van de leerlingen uit de verschillende scholen verwerkt in een **syntheserapport**. Dat schetst bijgevolg een actueel beeld van hoe jongeren in het secundair onderwijs zich voelen op school, tot wie ze zich zouden wenden met drugproblemen, welke producten ze nemen en hoe vaak, wat mogelijke motieven zijn om al of niet illegale drugs te gebruiken, hoe hun vrijetijdsbesteding eruit ziet, ...

In 2005 namen 76 scholen en 45.363 leerlingen deel aan de bevraging. De resultaten van het schooljaar 2004-2005 tonen aan dat alcohol bij jongeren in het Vlaamse secundair onderwijs het meest populaire genotmiddel is. Medicatie staat op de tweede plaats, maar wordt vooral occasioneel gebruikt. Daar waar het gebruik van alcohol en medicatie de laatste jaren stabiel gebleven is, is het gebruik van tabak en cannabis gedaald. Het gebruik van andere illegale drugs dan cannabis blijkt een marginaal fenomeen. Voor alle middelen geldt dat aanmoedigen van niet-gebruik en uitstellen van het eerste gebruik erg belangrijk zijn om problemen met het gebruik van die middelen op latere leeftijd te voorkomen. Uit het rapport komt ook het belang van een open communicatie naar voor, zowel op het thuisfront als op school.

Scholen die deelnamen aan de leerlingenbevraging konden zich inschrijven voor de **vorming Aan de slag met de leerlingenbevraging**. Daar werd een aantal methodieken en vaardigheden aangeleerd om met het rapport op maat – de schoolspecifieke resultaten van de bevraging – te werken. Daarbij zijn drie fasen belangrijk: de interpretatie van de cijfergegevens, de communicatie over de resultaten aan alle betrokken partners (leerlingen, ouders, CLB, lerarenkorps, directie, ...) en ten slotte het bepalen van werkpunten.

Met het oog op de samenstelling van een pool lesgevers voor de hierboven vermelde vorming organiseerden we in 2005 een **train-de-trainer Aan de slag met de leerlingenbevraging**.

Het **draaiboek Drugbeleid Op School** was aan een grondige revisie toe. Een werkgroep met vertegenwoordigers van zowel VAD als preventiewerkers verbonden aan de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) werkte een try-outversie uit met theorie, praktijkvoorbeelden en praktische informatie voor al wie op school een drugbeleid wil opstarten, uitwerken en actueel houden. Dit draaiboek zal in 2006 gepubliceerd worden.

In 2005 organiseerden het Stedelijk Overleg Drugs Anwerpen (SODA), de Universiteit Antwerpen/UWID, VAGGA/Altos en VAD via het elektronische platform *Blackboard* een grootschalig onderzoek naar middelengebruik bij studenten. De onderzoeksgroep kreeg de ondersteuning en medewerking van de voorzitter van de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA), van de rector van de Universiteit Antwerpen en van de directeurs van de vier hogescholen. De onderzoeksresultaten geven een inzicht in het middelengebruik van de Antwerpse studentenpopulatie en bieden aanknopingspunten voor de ontwikkeling van preventie-initiatieven in het hoger onderwijs. Het onderzoeksrapport wordt in 2006 gepubliceerd.

Ten slotte hebben we in overleg met de sector de **brochure Tieners, alcohol en drugs. Informatie voor ouders van 10- tot 12-jarigen** samengesteld en bekendgemaakt. Er bleek immers nood aan dit soort informatie: de switch van de lagere school naar het secundair onderwijs wordt als een cruciaal moment in het groei-proces van een kind ervaren. Heel wat ouders vragen zich af of en hoe hun kinderen de juiste keuzes kunnen maken in het omgaan met alcohol en andere drugs, én of zij dat als ouder mee kunnen sturen. U leest er meer over op p. 8 van dit jaarverslag.

UITGAAN

Voor de sector uitgaan zetten we in 2005 de trend van 2004 en 2003 verder: via het **concept Partywise** sensibiliseerden we het dancepubliek voor gezond en veilig uitgaan. Dit concept omvat enerzijds een campagne voor het brede uitgaanspubliek, met de site www.partywise.be als ankerpunt. Daarover leest u meer op p. 11 van dit jaarverslag. Anderzijds staat Partywise ook voor initiatieven ten behoeve van clubuitbaters en event-organisatoren. We brachten – net zoals in de sector jeugdwerk, zie p. 6 van dit jaarverslag – een pilootversie van de brochure **Partywise Feestwijzer** uit. Deze praktische gids voor een goed club- en eventbeleid focust op typische uitgaansaspecten zoals een

www.partywise.be

veilige locatie, een deurbeleid, een barbeleid, eerste hulp, communicatie met de lokale overheid, de buurt, de politie, ... Parallel hiermee werd een testfase **Veilig feesten** uitgewerkt, een **draaiboek** over alcohol- en drugpreventie in het uitgaansleven. Doelgroep is hier niet de jeugd- of uitgaanssector zelf, maar wel preventiewerkers en andere intermediairen. Ten slotte boden we met Partywisemateriaal (videoclip, banner) en advies ook ondersteuning aan onder meer de events I Love Techno, Skynet Groove City en Drop beats, no bombs. Rock Werchter en 10 Days Off reserveerden een plekje op hun website voor Partywise-feesttips.

Om het Partywiseconcept te onderbouwen voerden we een **kwalitatief onderzoek naar trends in druggebruik in het uitgaansleven** uit. Daarover leest u meer op p. 5 van dit jaarverslag.

Werkwijze®, het vormingsaanbod van VAD

Tijdens de **vorming Peer-to-peer preventie** zetten we de belangrijkste elementen van dit begrip op een rij. Dit werd vervolgens geconcretiseerd aan de hand van *Summer-campaign*, een internationaal peersupport-project.

Ten slotte werkten we in 2005 ook het **draaiboek Eerste hulp bij drugincidenten** af.

WELZIJNSSECTOR

Werkwijze®, het vormingsaanbod van VAD

In 2005 kwamen we voor de dag met de nieuwe vijfdaagse **vorming** voor welzijnswerkers **Moeten we dat ook al kunnen? Omgaan met alcohol- en druggebruik bij cliënten in de welzijns- en gezondheidssector**. We belichtten onder meer de volgende onderwerpen: introductie in de alcohol- en drugthematiek, productinformatie, visies op middelengebruik, Prochaska en DiClementes model van gedragsverandering, motiverende gespreksvoering, terugvalpreventie, netwerking, ... Voorts werkten we een **vorming** uit over **middelengebruik in de bijzondere jeugdzorg**. In dat kader organiseerden we voor het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (SAW) een **train-de-trainer**.

We legden ons ook toe op **middelengebruik bij asielzoekers** en op een **alcohol- en drugbeleid in beschut wonen**. Ten slotte gingen we ook in op een vraag naar **vorming over thuisloosheid en problematisch middelengebruik**.

Het bestaande **vormingsconcept** voor de bijzondere jeugdzorg werd in overleg met de Werkgroep Bijzondere jeugdzorg geactualiseerd om het beter te laten aansluiten bij de huidige realiteit van middelengebruik in deze sector. Dit resulteerde in **Straffen toebak, toebak straffen. Omgaan met middelengebruik in de bijzondere jeugdzorg**. Dit nieuwe vormingsconcept omvat drie dagen waarin drie grote thema's aan bod komen: introductie van begrippen en denkkaders met betrekking tot de middelenproblematiek, motiverende gespreksvoering met de klemtoon op de attitude en de rol van een begeleider in de bijzondere jeugdzorg en omgaan met regel- en normovertredend gedrag/conflicthanteringsstrategieën.

Wat publicaties betreft, herwerkten we **Op elk vlak de juiste aanpak. Welzijnssector**. Deze brochure behoort tot de reeks **Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in**, die de maatschappelijke sectoren wil ondersteunen bij de realisatie van een lokaal alcohol- en drugbeleid. Basisidee is dat enerzijds de uitbouw van een beleid binnen een bepaalde sector belangrijk is, anderzijds ook de onderlinge afstemming en samenwerking tussen de verschillende sectoren. Deze brochure is bedoeld voor medewerkers uit de Centra

voor Algemeen Welzijnswerk (CAW), Openbare Centra Maatschappelijk Welzijn (OCMW), bijzondere jeugdzorg, buurt- en opbouwwerk, straathoekwerkers, ... en trekkers en partners van een lokaal alcohol- en drugoverleg.

Na de pilootversie van 2004 lanceerden we in 2005 **de inventaris Jongeren, alcohol en drugs. Boeken, video's, spelmateriaal en lespakketten**. U leest er meer over op p. 6 van dit jaarverslag.

PREVENTIE OVER DE SECTOREN HEEN

Lokaal beleid

Met lokaal beleid bedoelen we de samenwerking tussen sleutelfiguren uit de verschillende sectoren met elk afzonderlijk hun alcohol- en drugbeleid. Zo kunnen bijvoorbeeld schooldirectie, jeugdleider, preventiewerker, politie, huisarts, schepen enzovoort hun alcohol- en drugbeleid op elkaar afstemmen om uiteindelijk tot een eenvormig plaatselijk alcohol- en drugbeleid te komen. Basisidee is dat niet alleen de uitbouw van een beleid per maatschappelijke sector belangrijk is, maar vooral ook de onderlinge afstemming en samenwerking. Iedereen kan dan vanuit zijn eigen invalshoek een rol spelen bij het bespreekbaar maken, voorkomen en verhelpen van alcohol- en drugproblemen.

In 2005 zetten we dit concept kracht bij via de **pilootversie** van het **cahier Lokale omgevingsanalyse**, een handleiding om op lokaal vlak invloedsfactoren en determinanten van middelengebruik en mogelijkheden voor preventie en hulpverlening in kaart te brengen, met als uiteindelijke bedoeling relevante gezondheidsinterventies te kunnen uitvoeren. De handleiding werd uitgewerkt en op praktijkrelevantie getoetst. In 2006 zullen we op basis van de resultaten van de testfase de handleiding op punt stellen en vormgeven tot een **cahier** uit de reeks **Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in. Een thema in de kijker**.

Werkwijze®,
het vormingsaanbod
van VAD

Parallel met de opbouw van het cahier, hebben we in 2005 het concept van lokale omgevingsanalyse ook toegelicht via de **vorming Een lokaal alcohol- en drugbeleid: een analyse van de lokale alcohol- en drugsituatie als vertrekpunt voor een planmatige aanpak**.

Werkwijze®-preventie

Werkwijze® is het **vormingsaanbod** van VAD, onder andere voor preventiewerkers. Hierboven brachten we de vormingen van 2005 sector per sector in kaart. Sectoroverschrijdend boden we ook nog de volgende opleidingen aan: **Basisvorming drugpreventie: van theorie naar praktijk | Voordrachten geven over het drugthema | Coaching**. Ten slotte gingen we met de vorming **ADHD en middelengebruik** in op een vraag naar vorming op maat.

De **eenjarige vorming Alcohol- en drugpreventie** bestaat uit een **basismodule** van zes dagen, drie **themamodules** en een **verwerkingsopdracht**. Elk onderdeel kan ook los van deze eenjarige opleiding gevolgd worden. Doelgroep zijn vooral beginnende drugpreventiewerkers. Het zwaartepunt ligt op informatie over preventiestrategieën en veranderingsmodellen, het begeleiden van groepen, netwerkontwikkeling, lokaal overleg en evaluatie. Aan het einde van de vorming heeft iedere deelnemer vanuit een ruim theoretisch kader een zicht op strategieën, visies en concrete werkmodellen, bruikbaar in de eigen preventiepraktijk.

Om het vormingsaanbod op het vlak van preventie te optimaliseren werd in 2005 de **stuurgroep Werkwijze®-preventie** in het leven geroepen. Zo kan VAD in samenspraak met vertegenwoordigers van het werkveld het vormingsaanbod afstemmen op reële noden.

Doelgroep in de kijker: ouders

Omdat zowel uit onderzoek als via signalen van het werkveld blijkt dat ouders druggebruik bij jongeren een van de meest verontrustende maatschappelijke problemen vinden, hebben we hen in 2005 als specifieke doelgroep in de kijker gezet. Ze zitten met vele vragen, die verschillen naargelang van de ervaringen met hun kinderen (niet-gebruiken, experimenteren, problematisch gebruiken). Aan die vragen wilden we tegemoet komen. Tegelijkertijd wilden we toelichten hoe ouders een cruciale rol kunnen spelen in alcohol- en drugpreventie en vroeginterventie: zij kunnen vroegtijdig signalen opvangen en erop inspelen.

Op 5 september 2005 vond op VAD de **persconferentie Ouders, kinderen en drugs. De vragen, de antwoorden** plaats in de aanwezigheid van minister Inge Vervotte en minister Frank Vandenbroucke. Zij lichtten hun visie op de problematiek toe. Een ouder

kwam getuigen over haar ervaringen met een druggebruikend kind en psycholoog Tomas Van Reybrouck vertelde over zijn ervaringen in het begeleiden van ouders. Op de persconferentie stelde VAD/de DrugLijn de volgende drie publicaties voor:

Ouder zoekt info | folder

Deze folder, bedoeld voor ouders, geeft een overzicht van folders en brochures voor ouders en andere opvoeders over drugs en drugpreventie.

Tieners, alcohol en drugs. Informatie voor ouders van 10- tot 12-jarigen | brochure

Wanneer mag mijn zoon zijn eerste pint drinken? Heeft het zin om met mijn kind over drugs of alcohol te praten? En hoe begin ik daar best aan? Wat moet ik daar zelf over weten? Ik bent niet zo'n prater, wat kan ik als ouder nog doen? Ik rook, hoe kan ik het dan mijn dochter verbieden? Deze brochure geeft informatie, advies en tips.

Alcohol en drugs. Aandacht voor ouders en gezin | infofiche

Deze infofiche, bedoeld voor intermediairen, geeft een overzicht van het bestaande Vlaamse ondersteuningsaanbod voor ouders: folders, brochures, vormingen, begeleiding, ...

De respons op de persconferentie en de daaraan gekoppelde bekendmaking van de nieuwe brochures was groot. Onder andere De Morgen, Het Laatste Nieuws, Het Volk, De Standaard, Klasse, Straal en de VRT gaven het thema persaandacht. Van de folder gingen het laatste kwartaal van 2005 73.066 exemplaren de deur uit, van de brochure 16.962 en van de infofiche 3.072.

Binnen deze context – en op het raakvlak tussen preventie en hulpverlening – organiseerden we ten slotte nog de **vorming Groepswork met jonge druggebruikers en ouders van druggebruikers: begeleiding van een jongerengroep en een oudergroep nader bekeken**.

Werkwijze®,
het vormingsaanbod
van VAD

VORMINGSAANBOD

Door een uitgekiend vormingsaanbod te organiseren, wil VAD de deskundigheidsbevordering van hulpverleners in de verslavingszorg bewerkstelligen. VAD doet dit samen met de Vlaamse Vereniging van Behandelingscentra Verslaafdenzorg (VVBV).

In 2005 gaven we extra aandacht aan de ondersteuning van sectoren die weliswaar veel met alcohol- en druggebruik te maken krijgen, maar niet tot de categoriale alcohol- en drughulpverlening behoren.

Omdat we eind 2004 verhuisden naar een ruimere locatie, gingen de vormingen vanaf dit jaar nagenoeg allemaal 'in huis' door, wat uiteraard heel wat praktische voordelen met zich meebracht. Voor de cursist betekende dit dat hij bijvoorbeeld meteen ook gebruik kon maken van andere VAD-faciliteiten zoals de bibliotheek.

We boden de volgende vormingen aan:

(Semi)residentieel werken met groepen | **Motiverende gespreksvoering** | **Terugvalpreventie** | **Psycho-educatie bij problematisch middelengebruik** | **Werken met minderjarigen** | **Hulpverlening bij problematisch alcoholgebruik** | **Europ-ASI** | **Sociale vaardigheidstraining bij problematisch middelengebruik** | **Gedwongen hulpverlening in een ambulante setting** | **Werken naar maatschappelijke integratie van cliënten in de verslavingszorg** | **Crisisinterventies en spoedopvang bij problematisch middelengebruik** | **Masterclass middelengebruik en suïcide.**

Zoals de vorige jaren ging ook dit jaar de **Tweejarige opleiding tot hulpverlener bij alcohol- en drugproblemen** van start. Deze opleiding bestaat uit verschillende modules waarin theorie, vaardigheden en supervisie aan bod komen. Verspreid over twee jaar zijn er tweëntwintig dagen **vaste modules**, vier dagen **keuze-modules** en vier dagen **supervisie**. Belangrijke topics zijn onder andere motiverende gespreksvoering, terugvalpreventie, productinfo, dubbele diagnose, deontologie en beroepsgeheim, werken met andere culturen, genderspecifieke aspecten van middelenmisbruik en omgaan met verslavingsgedrag.

Voor studenten criminologie, psychologie, arbeidspsychologie, medische wetenschappen en sociale vakken aan de KU Leuven organiseerden we een vorming over **middelengebruik**. We startten ook een **viijfdaagse vormingsreeks voor justitieassistenten** op. Ten slotte werkten we ook nog vormingen uit over de thema's **kinderen van ouders met een alcoholprobleem**, **buprenorfine** en **gevangenis**. Daarover leest u in de drie volgende rubrieken meer.

ALS JE OUDERS DRINKEN ...

De campagne **Als je ouders drinken ...** geeft hulpverleners informatie en materiaal om 'kinderen van' op te vangen en door te verwijzen. U leest er meer over op p. 10 van dit jaarverslag. Voorafgaand was er overleg met het werkveld, onder andere via een pilootproject en literatuurstudie (gestart in 2001) en via een **ervaringsuitwisselingsdag** over het thema **kinderen van ouders met een alcoholprobleem**.

Eind 2005 kreeg VAD de mogelijkheid om via de **studiedag De wereld op z'n KOPP** (Kinderen van Ouders met Psychiatrische Problemen) de campagne **Als je ouders drinken ...** nog eens extra in de verf te zetten.

VERSLAVINGSARTSEN

In België bestaat er geen aparte opleiding of specialisatie tot verslavingsarts. Wél is er nood aan kennisuitwisseling en opbouw van expertise inzake de link tussen drugafhankelijkheid, algemene geneeskunde en psychiatrie. Daarom nam een aantal artsen binnen de VAD in mei 2004 het initiatief om een Forum verslavingsgeneeskunde te organiseren. In 2005 vond het forum plaats op 10 maart, 6 oktober en 7 december. In totaal namen er 20 artsen aan deel. Veel aandacht ging naar het KB substitutie wat resulteerde in een visietekst. De ad-hoc-werkgroep Subutex® finaliseerde de activiteiten in de vorm van een **dossier over buprenorfine**. Dit was meteen ook de aanleiding voor de vorming **Aanbevelingen voor het gebruik van buprenorfine – hoog gedoseerd – in de behandeling van opiaatafhankelijkheid**. Op 14 april werd de Werkgroep Benzo's opgestart met als doelstelling wetenschappelijke argumenten te verzamelen voor het al dan niet gebruiken van benzodiazepines in de verslavingszorg. Verder werden er plannen gemaakt voor het eerste symposium van het Forum, dat doorgaat in het voorjaar van 2006. Het Forum gaf vanuit de specifieke deskundigheid van verslavingsgeneeskunde ook feedback op vragen van andere werkgroepen en organisaties.

Sinds het KB van april 2004 is buprenorfine naast methadon wettelijk gereguleerd als substitutiemiddel voor heroïne. Sindsdien is er in Vlaanderen een beperkte klinische ervaring. Omdat artsen vaak heel wat vragen hebben over de effectiviteit en toepassing van dit substitutiemiddel, werkten dr. Annemie Vrijders (Dagcentrum De Sleutel Mechelen) en dr. Jan Van Bouchaute (MSOC Gent) het **dossier Buprenorfine. Aanbevelingen voor het gebruik van buprenorfine – hoog gedoseerd – in de behandeling van opiaatafhankelijkheid** uit. In deze aanbevelingen, die gebaseerd zijn op evidencebasedonderzoeksliteratuur, wordt uitgebreid stilgestaan bij de farmacologische eigenschappen van het product, de effectiviteit, de indicaties en contra-indicaties, de neveneffecten en het veiligheidsprofiel van dit middel. Het bevat concrete aanbevelingen – met onder andere verschillende medicatieschema's om een kwaliteitsvolle klinische praktijk te bevorderen – die kaderen in een ruimere psychosociale begeleiding. Deze publicatie richt zich tot artsen, maar ook tot andere hulpverleners die met deze doelgroep werken.

PILOOTPROJECT GEVANGENISSEN

Het toenemend druggebruik in gevangenis is een weerspiegeling van het gebruik van drugs in de maatschappij. Onderzoek heeft uitgewezen dat ongeveer de helft van de gevangenispopulatie vertrouwd is met illegale drugs en dat het gevaar voor beïnvloeding van de andere helft zeer groot is. De verleiding om als niet-verslaafde gevangene op een bepaald moment naar drugs te grijpen als een antwoord op een probleemsituatie is groot. Risicofactoren hierbij zijn stress en verveling. Doordat meer mensen drugs gaan gebruiken in de gevangenis ontstaat er een drugmarkteconomie die voor heel wat overlast en onveiligheidsgevoelens zorgt.

We gaan ervan uit dat de vraag naar drugs en het aanbod van drugs in de gevangenis zo laag mogelijk moeten gehouden worden en dat de dienstverlening in de gevangenis zowel op het vlak van preventie als van hulpverlening gelijkwaardig moet zijn aan die in de maatschappij.

In het kader van een samenwerking tussen de Federale en de Vlaamse overheid in de Vlaamse gevangenis werkt VAD met de gevangenis van Brugge aan een pilootproject inzake een alcohol- en drugbeleid. Een stuurgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid (welzijn en gezondheid) en de Federale overheid (justitie) begeleidt dit project. In 2005 werd in een eerste fase een vorming ontwikkeld voor een multidisciplinaire groep medewerkers van de gevangenis te Brugge. Deze medewerkers vormen inmiddels samen een projectgroep die het alcohol- en drugbeleid van de gevangenis van Brugge uittekent, vertrekkende van de aanbevelingen van justitie. Gedurende de periode van anderhalf jaar zal de lokale stuurgroep de aanbevelingen concretiseren en vertalen naar de praktijk van de gevangenis van Brugge. VAD staat in voor de procesbegeleiding van de projectgroep en zal nadien een draaiboek uitwerken dat als leidraad kan dienen voor elke gevangenis die een alcohol- en drugbeleid wil uitbouwen.

INFORMATIEVERSTREKking, VORMING EN BELEIDSVoORBEREIDING

PUBLICATIES

Nieuw in 2005

Bekijk het eens nuchter (postkaart) | Als je ouders drinken ... (folder) | Als je ouders drinken ... (affiche) | Alcohol. Cijfers in perspectief (naslagwerk) | Cocaine (dossier) | Speed (dossier) | Meest gestelde vragen. Combigebruik (folder) | Buprenorfine. Aanbevelingen voor het gebruik van buprenorfine – hoog gedoseerd – in de behandeling van opiaatafhankelijkheid (dossier) | Bekendmakingsfolder Drugs etc. | Alcohol en drugs. Aandacht voor ouders en gezin (infoche) | Ouder zoekt info (folder) | Tiensers, alcohol en drugs. Informatie voor ouders van 10- tot 12-jarigen (brochure) | Bevraging van de Vlaamse leerlingen in het kader van een drugbeleid op school (rapport) | Jongeren, alcohol en drugs. Boeken, video's, spelmaterialen en lespakketten (inventaris) | Partywise. Kwalitatief onderzoek naar trends in het druggebruik in het uitgaansleven (onderzoeksrapport) | Preventie van alcohol- en andere drugproblemen. Monitoring van activiteiten (onderzoeksrapport) | Bekendmakingsfolder onderzoeksplatform | Jaarverslag VAD en de DrugLijn

Kennis van zaken – van producten en risico's die ze met zich meebrengen bijvoorbeeld – is een eerste stap op weg naar een efficiënte alcohol- en drugpreventie. De **publicatiereeks Drugs etc.** (© 2003) geeft product- en achtergrondinformatie over alcohol, cannabis, cocaïne, GHB en ketamine, gokken, heroïne, LSD, psychoactieve medicatie, smartdrugs, speed, vluchtige snuifmiddelen en XTC: woord én beeld, plus praktische tips voor wie een productinfosessie wil geven. Ook de plaats van productinformatie binnen preventie wordt besproken. Doelgroep zijn preventiewerkers, hulpverleners en sleutelfiguren uit de maatschappelijke sectoren enerzijds, het ruime publiek anderzijds. In 2005 gaven we via een **voorstellingsfolder** (en een daaraan gekoppelde mailing) een extra impuls aan de bekendmaking van het Drugs etc. concept.

Geactualiseerd in 2005

Juridische handvatten voor het (problematisch) gebruik van alcohol en andere drugs op het werk (naslagwerk) | Juridische handvatten voor het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs in het jeugdwerk (naslagwerk) | Juridische handvatten voor het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs op school (naslagwerk) | Op elk vlak de juiste aanpak. Welzijnssector (brochure) | Drugsinbeweging poeflijst (affiche)

In 2005 verkochten we 71039 publicaties. Daarbovenop werden er 691.158 publicaties gratis verspreid in het kader van bekendmaking en sensibilisering. Tot de toppers rekenen we het materiaal van **Alcohol. Bekijk het eens nuchter** (A Cool World, Gratis Drank, Boodschap in een fles, Als je ouders drinken ...), de brochure **Tiensers, alcohol en drugs. Informatie voor ouders van 10- tot 12-jarigen** en de productinformatiefoldertjes **Drugs etc.**

CAMPAGNES

Alcohol. Bekijk het eens nuchter en **Partywise** zijn twee campagnes van VAD/de DrugLijn. Daarmee willen we informeren en sensibiliseren, als een eerste stap op weg naar een effectieve alcohol- en drugpreventie. Campagnes zijn geen doel op zich: ze maken deel uit van een alcohol- en drugbeleid. Basisidee van de campagnes is dat preventiewerkers, eerstelijnsverleners, hulpverleners en sleutelfiguren in de maatschappelijke sectoren de informatie en het materiaal mee verspreiden of er zelf mee aan de slag gaan.

Alcohol. Bekijk het eens nuchter

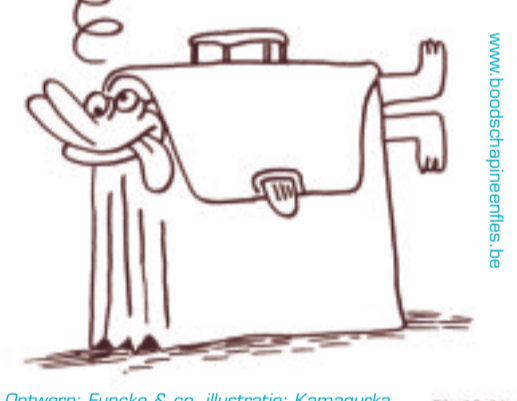
In 2005 knoopten we met **Als je ouders drinken ...** een nieuw luik aan de meerjarencampagne **Alcohol. Bekijk het eens nuchter**. De bestaande luiken A Cool World, Gratis Drank en Boedschap in een fles werden geactualiseerd.

'Alcohol. Bekijk het eens nuchter' is een informatie- en sensibiliseringscampagne over bewust en kritisch omgaan met alcohol. Het telt momenteel drie leeftijdsgebonden luiken. Die hebben elk een eigen site, bekendmakingsmateriaal en inhoudelijk materiaal:

Ontwerp: Funcke & co, illustratie: Kamagurka en Herr-Seele

Ontwerp: Funcke & co, illustratie: Kamagurka

- » **A Cool World**, voor 10- tot 15-jarigen (gelanceerd in 2001)
- » **Gratis Drank**, voor 16- tot 25-jarigen (gelanceerd in 2003)
- » **Boedschap in een fles**, voor volwassenen (gelanceerd in 2004)

Deze drie luiken ondergingen in 2005 een facelift, zowel inhoudelijk als vormtechnisch.

Sinds 2005 is er de portaalsite **www.bekijkheteensnuchter.be** die de drie luiken bij elkaar houdt. De url is via een **postkaartje** op ruime schaal bekendgemaakt, onder andere door een Boomerangactie.

De site biedt ook ruimte om extra topics in de verf te zetten zoals... **Als je ouders drinken ...**

Als je ouders drinken ... wil het taboe rond drinkende ouders doorbreken en wijst 'kinderen van' de weg naar meer informatie en hulp. Enerzijds is er de **flash-animatie** op de portaalsite www.bekijkheteensnuchter.be, waar vragen zoals 'waarom stoppen ze niet met drinken' en advies zoals 'probeer goed voor jezelf te zorgen' kris kras op het scherm verschijnen. Na de klik krijgt u uitleg en tips. Anderzijds is er ook

een **folder** die de problematiek schetst van kinderen wiens moeder of vader drinkt. Kinderen en jongeren (-18) zullen zich in tekst en beeld(spraak) herkennen. Ze vinden er ook doorverwijstips. Het is de bedoeling dat de folder via preventiewerkers, eerstelijns werkers zoals medewerkers van de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB), medewerkers van de Jongeren Adviescentra (JAC), huisartsen en andere hulpverleners, ... bij kinderen/jongeren terechtkomt. Ten slotte is er ook een **affiche** die kinderen de weg wijst naar www.bekijkheteensnuchter.be en naar de DrugLijn. Deze affiche is vooral bedoeld voor de praktijkruimte van eerstelijns werkers.

Tijdens de derde week van november (traditioneel de week waarin alcoholproblemen in de kijker staan) vroegen we speciale aandacht voor kinderen van ouders met een alcoholprobleem. Op 15 november organiseerden we de **persconferentie Als je ouders drinken ...**

Zanger Franky De Smet-Van Damme (van Skitsoy) kwam getuigen en VAD/de DrugLijn lichtte de problematiek en de hulpverleningsinitiatieven toe. De respons was groot, met tal van artikels (De Morgen, De Standaard, Het Nieuwsblad, Maks!, Klasse, Tijdnet, OSBJ, Visie en Straal) en uitzendingen op radio en televisie (VTM, VRT).

Tijdens de persconferentie werden ook de **folder** en de **affiche Als je ouders drinken ...** voorgesteld, evenals het **postkaartje Bekijk het eens nuchter** (zie hoger). Tijdens de promotieperiode in november-december werden er 333.924 postkaartjes, 21.520 folders en 6760 affiches aangevraagd.

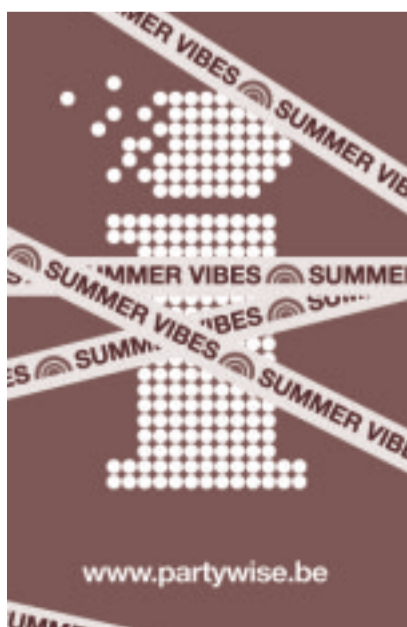
Partywise

'Partywise' is een campagne over gezond en veilig uitgaan. Met nuttige tips in een universeel herkenbare pictogramtaal wil Partywise het dancepubliek sensibiliseren en informeren. Spil van de campagne is de website www.partywise.be. Deze site werd in 2005 onder de loep genomen, met het oog op een herwerking ervan in 2006.

Tijdens de zomer van 2005 lanceerde VAD samen met de provincie West-Vlaanderen en de regionale en lokale preventiewerkers van de kuststreek de **Partywise Sommervibes**, een sensibiliseringsactie rond veilig en gezond uitgaan voor jongeren op vakantie.

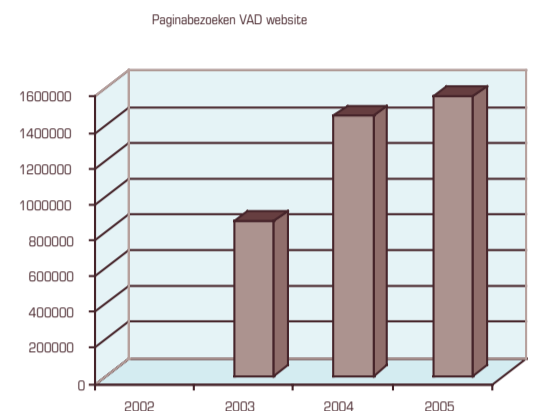
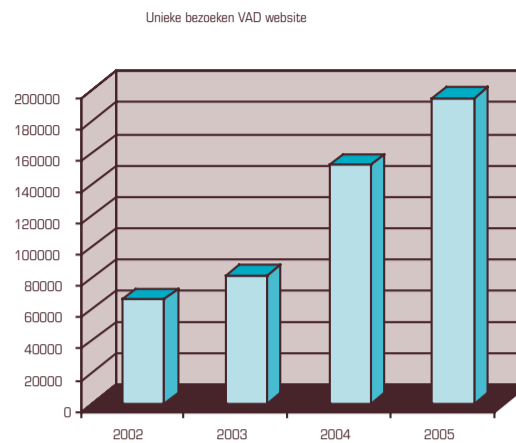
De actie bestond uit een flyertje met een activiteitenagenda en preventietips. In totaal werden er 130.000 foldertjes verspreid. Er was ook een wedstrijd via de website ("Dr. in de Feestschap en bovendien in het bezit van de ultieme tip voor een veilige en gezonde vakantie? Mail die door en win een fun- & kickactiviteit aan de kust! Richt je surfboard richting www.partywise.be").

Uit de evaluatie van het Sommervibes-project leren we dat deze campagne slechts een eerste aanzet was en dat een maximale follow-up (herhaling) het rendement van de actie kan verhogen. Een samenwerking tussen het lokale, regionale, provinciale en Vlaamse niveau vraagt duidelijke afspraken, een goede rolverdeling en een strikte timing.

WEBSITES

De VAD-websites (www.vad.be, www.druglijn.be, www.bekijkheteensnuchter.be, www.acoolworld.be, www.gratisdrank.be, www.boodschapineenfles.be, www.partywise.be, www.drugsinbeweging.be) telden in 2005 194.821 unieke bezoekers.

Het aantal paginabezoeken op www.vad.be steeg in 2005 naar 1.557.791 consultaties

VAD-BERICHTEN

Net zoals de vorige jaren verschenen er in 2005 vijf VAD-berichten, met name in februari, april, juni, september en december. Dit tijdschrift wordt gratis verstuurd naar de VAD-leden en andere geïnteresseerden. Het telt 2201 abonnees. Met de VAD-berichten brengen we verslag uit over de werking van VAD, initiatieven van de VAD-leden, onderzoeksprojecten, boeken en websites over de alcohol- en drugthema's, ...

Omdat we veel belang hechten aan de mening van onze lezers over VAD-berichten, namen we in het eerste en het tweede nummer van 2005 een lezersenquête op. De meeste lezers blijken tevreden over VAD-berichten: we krijgen gemiddeld acht op tien op ons rapport. Er werden ook heel wat voorstellen voor verdere verbetering gedaan en die nemen we in de toekomst graag ter harte.

BIBLIOTHEEK

Terwijl in de vroegere lokalen in de Tollenaerstraat de collectie van de bibliotheek noodgedwongen over zowat gans het gebouw verspreid was, konden we in 2005 over een ruim lokaal beschikken, waarin ruim 6500 boeken en een honderdtal tijdschriften in openkast staan opgesteld. Het classificatiesysteem werd verfijnd door op basis van veel gestelde vragen een aantal rubrieken toe te voegen. Het lokaal is opgevat als een stille ruimte, waarin bezoekers in alle rust de vakliteratuur kunnen raadplegen aan enkele leestafels.

Meer dan 6000 magazijnwerken en oudere jaargangen van tijdschriften bevinden zich binnen handbereik in een aanpalend lokaal.

Uit onderzoek blijkt dat de uitleencijfers gevoelig stijgen als in een bibliotheek meer werken in openkast worden opgesteld. Dat was bij ons niet anders: we noteerden een stijging van 650 naar 838 uitleningen.

	2003	2004	2005
aantal documentbeschrijvingen	10020	11174	12545
onderzoeksrapporten	1732	2130	2501
verslagen van congressen en studiedagen	525	617	682
didactische materialen	630	673	706
folders	1121	1142	1219
jeugdboeken	69	72	78
video's en DVD's	144	150	136
theses	289	299	317
tijdschriften (lopende abonnementen)	93	93	113
aantal uitleningen	649	650	838

AD HOC VRAGEN, ADVIES EN BEGELEIDING

VAD krijgt dagelijks per telefoon, e-mail, post en fax vragen van zowel intermediairen, overheidsmedewerkers en medewerkers uit de alcohol- en drugsector als van het algemene publiek. In 2005 behandelden we ongeveer 4.500 adviesvragen. Daarnaast kreeg VAD van journalisten 88 ad-hoc-vragen, los van persconferenties of persberichten.

In 2005 werden enkele studenten(groepen) begeleid bij het maken van thesissen en/of projecten. Drie studenten liepen stage.

VAD-INFOSESSIE

Op 28 januari, 29 april en 25 oktober 2005 vond er telkens een VAD-infosessie plaats, waarop traditiegetrouw een aantal recente activiteiten of publicaties en actuele items werden voorgesteld. De eerste middag stond in het teken van cannabis. Tijdens de tweede middag werd een aantal onderzoeksprojecten toegelicht: operationalisering van het begrip 'problematisch gebruik van illegale drugs binnen een wetgevend kader, het dossier combigebied en de opvallendste cijfers over alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken in 2003-2004. De derde middag ging over het product speed, over drugs en de wet in relatie tot het jeugdwerk en over drugs in het uitgaansleven. De DrugLijn ten slotte gaf uitleg bij haar communicatiesysteem van telefoon- én e-mailbeantwoording.

VAD-STUDIEDAG

Op 17 november 2005 namen 246 personen deel aan de jaarlijkse studiedag van VAD. Het centrale thema was 'Jongeren en drugs'. In de voormiddag stonden er vier exposés op het programma: 'Middelengebruik bij jongeren: hoe gewoon? Een ontwikkelingspsychologische benadering', 'De vele wegen naar afhankelijkheid. Over kwetsbaarheden, co-morbiditeit, gelijkenissen en verschillen', 'Effectiviteit van preventie' en 'Samenwerking met populaire media: de entertainment-education strategie'. Tijdens de namiddag konden de deelnemers kiezen uit drie workshops: 'Werken met jongeren', 'Media en jongeren' en 'Jongeren en probleemgedrag'.

WERKWIJZE® - VORMINGSAANBOD

Werkwijze® is het vormingsaanbod van VAD. Doelgroep zijn preventiewerkers en hulpverleners in de alcohol- en drugsector. Welke vormingen er in 2005 plaatsvonden, leest u op p. 4-9 van dit jaarverslag.

Tweemaal per jaar verschijnt er een Werkwijze®-brochure met een overzicht van alle vormingen. Daarnaast organiseert VAD ook vormingen op vraag.

VAD bood in 2005 133 vormingsdagen, 23 intervisiemomenten, 3 infosessies en 1 studiedag aan.

DEELNAME AAN STUDIEDAGEN EN CONGRESSSEN

In 2005 was VAD aanwezig op 46 studiedagen of congressen en participeerde ze op vraag van verschillende nationale en internationale organisaties aan 90 overleggroepen, wat zich vertaalde in 152 bijeenkomsten.

ADVIESGROEP DRUGBELEID

VAD richtte in 2001 de Adviesgroep Drugbeleid op, gemandateerd vanuit de Raad van Beheer om met het werkveld concrete standpunten inzake de Federale Drugnota en het drugbeleid voor te bereiden en kenbaar te maken. Op de agenda van 2005 stonden informatieverwerking en -uitwisseling in zorgcircuits van alcohol- en drughulpverlening, alcohol en drugs in de media, de verkoop van medicatie via het internet, de evaluatie van de Federale Drugnota 2001, de opvolging van de Cel Gezondheidsbeleid Drugs en voorstellen tot concretisering van de registratie en uitvoeringsbesluiten betreffende het KB methadon.